M16/MPS922/EE/20160523

वेळ : 3 तास **गुण : 80**

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना :

1. एम.ए. पब्लिक सर्व्हिसेसूच्या द्वितीय वर्षाचे सर्व पेपर्स दीर्घोत्तरी (निबंधवजा) स्वरूपाचे आहेत.

2. यासाठी उणे गुणपद्धत लागू नाही.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (250 शब्द) 20

   a) विकसित देश व विकसनशील देश यांमध्ये तुलनात्मक अभ्यासाचे मुद्दे सविस्तर लिहा. तसेच जागतिकीकरणाचा या देशांवरील प्रभाव स्पष्ट करा.

   b) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या अभ्यासाचे खालील दृष्टिकोन सविस्तर सांगा- पारंपारिक दृष्टिकोन वर्तनवादी दृष्टिकोन आदर्शवादी दृष्टीकोन, मार्क्सवादी दृष्टिकोन.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (100-120 शब्द)

   a) जागतिक पातळीवरील दहशतवादाच्या सद्यस्थितीबाबत टिपण्णी करा आणि त्याबाबत उपाय सुचवा. 10

   b) स्पष्ट करा : 10

      i) आदर्शवादी सिद्धान्त.

      ii) खेळ सिद्धान्त

   किंवा

   खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (100-120 शब्द)

   a) जागतिक व्यापार संघटनेचे 21 व्या शतकातील जागतिक स्थान स्पष्ट करा. 10

   b) प्ररोधनाचा अर्थ सांगून प्ररोधनतंत्राची वैशिष्ट्ये थोडक्यात लिहा. 10

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (80 शब्द)

   a) भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील सध्याच्या बदलांवर टिप्पणी करा. 8

   किंवा

   स्वातंत्र्यकाळापासूनची भारतीय परराष्ट्र धोरणाची वैशिष्ट्ये विशद करा. 8

b) खालील प्रश्नांपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 12

i) भारताचे SAARC (सार्क) मधील बदलते स्थान.

ii) ASEAN (आशियान) मधील भारताचे हितसंबंध विशद करा.

iii) महासत्ता होण्याच्या दृष्टिने भारतासमोरिल आव्हाने स्पष्ट करा.

4. खालील प्रश्नांपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. 20

a) भारत आणि चीन परस्परसंबंध.

b) भारत आणि BRICS (ब्रिक्स) चे राजकारण

c) भारत-रशिया संबंध

d) भारताचे अण्वस्त्र धोरण (Nuclear Doctrine)

e) भारत आणि SAFTA (साफ्टा)

✦✦✦✦✦✦✦